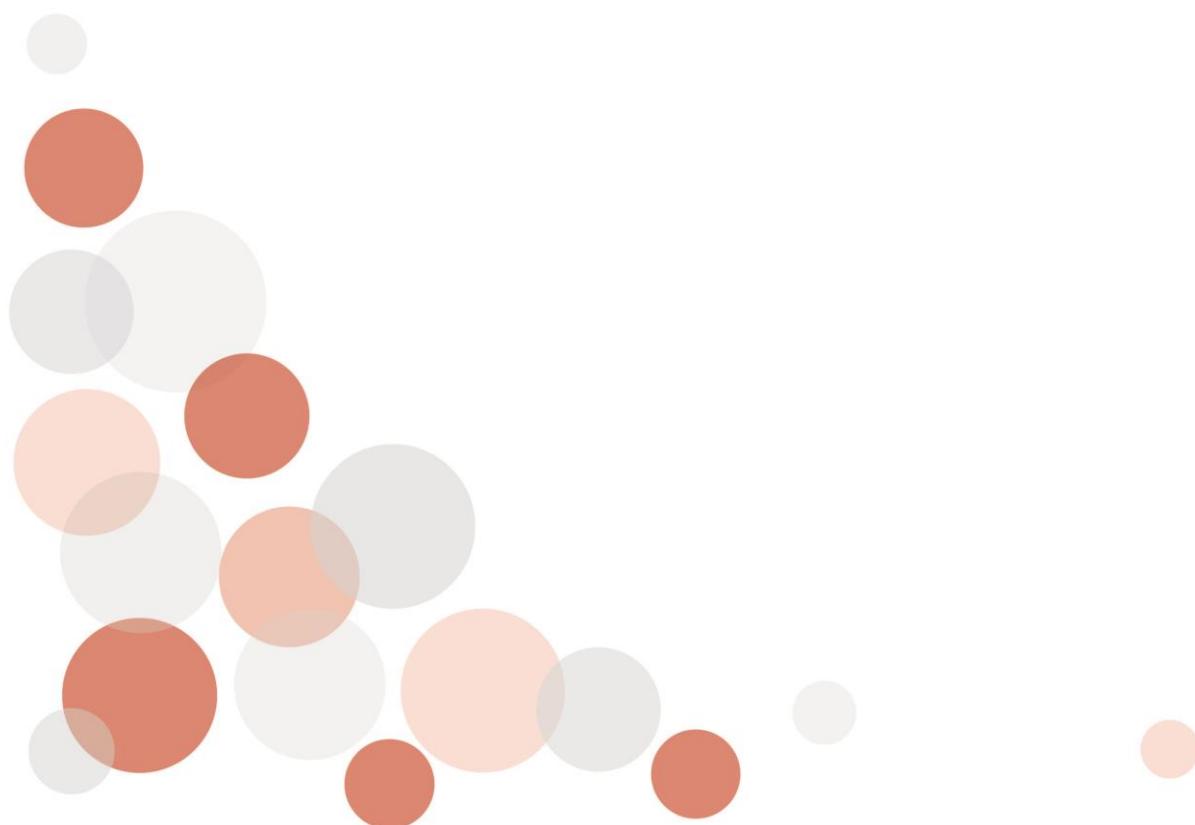

Dorota Kałasz

TIK z głową

Wspomaganie
w Zespole Szkolno-Przedszkolnym
w Rzeczyca Ziemiańskiej

Refleksje dyrektora
i osoby wspomagającej

Tekst: **Dorota Kałasz**

Polonistka, dyrektor szkoły i przedszkola, trener, edukator – od 33 lat związana z edukacją i kształceniem. Autorka programów szkoleniowych dla nauczycieli i kadry kierowniczej. W pracy zawodowej szczególnie zainteresowana tworzeniem optymalnych warunków uczenia się uczniów, z uwzględnieniem roli kompetencji kluczowych w przygotowaniu ich do dorosłego życia. Ekspert w zakresie kompleksowego wspomaganie szkół.

Konsultacja merytoryczna:

Anna Płusa

Redakcja i korekta:

Małgorzata Skibińska

Projekt okładki:

Barbara Jechalska

Redakcja techniczna i skład:

Małgorzata Skibińska

Warszawa 2018

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji

Creative Commons – Uznanie Autorstwa – Użycie Niekommercyjne (CC-BY-NC)

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

tel. 22 345 37 00

www.ore.edu.pl

Spis treści

Dlaczego wspomaganie?	4
Dlaczego w tej właśnie szkole?	4
Dlaczego TIK?.....	5
Diagnoza	5
Analiza	6
Plan działania.....	7
Realizacja	8
Efekty.....	9
Dlaczego stosować z głową?	10
Dlaczego warto?	11

Dlaczego wspomaganie?

Jeśli myślisz, że możesz, albo jeśli myślisz, że nie możesz, masz absolutną rację.

Henry Ford

Doświadczenie związane ze wspomaganiem pracy szkoły zaczęłam zdobywać najpierw jako dyrektor (co wynika z zawodowej odpowiedzialności za wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli) oraz jako trener oświaty. Zainteresowanie zagadnieniem celowego wsparcia kadry pedagogicznej okazało się na tyle istotne, że pociągnęło za sobą poszukiwania w zakresie samokształcenia i własnego rozwoju. Gdy więc w środowisku oświatowym pojawiła się idea systemowego wspomagania szkół, szybko włączyłam się w nurt szkoleń organizowanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, w wyniku czego poszerzyłam swoje uprawnienia trenerskie o komponent niezwykle istotny – umiejętność spójnego i długofalowego wspomagania szkół i placówek w rozwoju. Zdobyłam uprawnienia do prowadzenia systemowego wsparcia jako Szkolny Organizator Rozwoju Edukacji (SORE), a następnie jako osoba prowadząca wspomaganie w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w obszarze technologii informacyjno-komunikacyjnych. Jednocześnie stale pełniłam funkcję dyrektora szkoły, co okazało się bardzo korzystnym połączeniem. Z perspektywy czasu uważam wręcz, że to jedna z ważniejszych kompetencji, jakie powinien mieć każdy przywódca edukacyjny.

W niniejszym artykule opisuję proces wspomagania, który realizowany był przeze mnie w rodzimej placówce w latach 2014–2017.

Dlaczego w tej właśnie szkole?

Bądź zmianą, którą chcesz widzieć u innych.

Mahatma Gandhi

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rzeczycy Ziemiańskiej, będący moim miejscem pracy, to średniej wielkości placówka wiejska licząca około 120 uczniów. Tutaj spełniam się zawodowo od 1985 r. jako nauczyciel języka polskiego, a od 15 lat także jako dyrektor szkoły. W roku szkolnym 2014/2015 szkoła uczestniczyła w projekcie „Kompleksowe doskonalenie nauczycieli w powiecie krańickim”. Grono pedagogiczne wskazało wówczas potrzebę rozwijania swoich kompetencji w obszarze metod aktywizujących i technik uczenia się. W tym czasie występowałam w podwójnej roli – jako dyrektor szkoły, w której wdrażany jest projekt, oraz jako SORE obejmujący swoim działaniem pięć szkół uczestniczących w powiatowym przedsięwzięciu. Osobą wspomagającą, z którą współpracowaliśmy, była Ewa Tomaszewska z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Krańniku. Sprawnie przeszliśmy wszystkie etapy wspomagania, zdobyliśmy wiedzę i doświadczenie, zrealizowaliśmy interesujące zadania. Przede wszystkim zaś zrozumieliśmy strukturę i założenia systemowego wsparcia. Doceniliśmy przydatność realizowanych szkoleń. A ja jako dyrektor dostrzegłam, że tak wdrażane

doskonalenie jest dla nauczycieli, uczniów i rodziców, czyli szkoły, rozwiązaniem trafnym i skutecznym. Wykorzystałam więc jego założenia w praktyce.

W roku szkolnym 2015/2016, po ukończeniu szkolenia ORE¹, miałam za zadanie objąć procesowym wspomaganie co najmniej dwie szkoły przez co najmniej 7 miesięcy. Zdecydowałam się na cztery placówki w zakresie rozwijania kompetencji TIK. Nie mogłam przy tym pominąć własnej szkoły.

Wspomaganie stało się zatem w tym czasie przedmiotem mojej pracy trenerskiej. W szkole mogłam szczęśliwie połączyć ją z realizacją nadzoru pedagogicznego oraz z wizją rozwoju placówki. Była to wspaniała okazja, tym bardziej że dyrektor szkoły powinien mieć czas na pracę nad rozwojem zarządzanej placówki przez doskonalenie kompetencji z obszaru wspomaganie oraz rozwijaniem własnych kompetencji trenerskich, w tym umiejętności trafnego diagnozowania potrzeb i efektywnego odpowiadania na te potrzeby. Jeżeli zaś nie sam jest specjalistą, to z pewnością powinien ze specjalistami współpracować, ponieważ bez profesjonalnej pomocy nie zdoła spełnić wszystkich należących do niego obowiązków.

Skupiliśmy się w szkole na kompetencjach kluczowych. Zaczęliśmy o nich rozmawiać w gronie pedagogicznym, z uczniami i rodzicami. Rozpropagowaliśmy to pojęcie w społeczności szkolnej. Bardzo chciałam, aby uczestnicy życia szkolnego oswoili się z nim, potraktowali jak własne, bliskie, zrozumiałe, potrzebne. Nawiązywałam do tematu podczas szkolnych spotkań, wywiadówek, apeli, rozmów indywidualnych. Pojawiły się też wpisy na stronie internetowej szkoły. Zależało mi, aby nauczyciele spojrzeli na swoją pracę przez pryzmat kształtowania u uczniów kompetencji kluczowych. Zanim rozpoczęłam proces wspomaganie, miałam już więc nieco przygotowany grunt. Wszyscy poczuli, że kompetencje kluczowe są ważne. Ale od których z nich należało zacząć?

Dlaczego TIK?

Nigdy nie mów: „Nie mogę”, bo naprawdę nie będziesz mógł, nawet gdybyś mógł.

Rabbi Noah Weinberg

Po wstępnych działaniach przystąpiłam do realizacji procesowego wspomaganie, które zostało podzielone na obligatoryjne etapy:

Diagnoza

Ze względu na fakt, iż dobrze znam się z nauczycielami, diagnozę przeprowadziłam, odwołując się do dyskusji zogniskowanej na podstawie cyklu Kolba. Dała ona nauczycielom swobodę wyrażania myśli i pozwoliła na refleksyjną realizację zadania wdrożeniowego, którego celem było grupowe przeprowadzenie pogłębionej diagnozy w formie *World Café*.

¹ „Wspomaganie szkół w rozwoju kompetencji kluczowych u uczniów – zwiększenie skuteczności działań pracowników systemu wspomaganie i trenerów w zakresie kształcenia u uczniów kompetencji kluczowych”.

Warto pamiętać, że dyskusja zogniskowana to metoda, która angażuje grupę emocjonalnie. Uczestnicy samodzielnie wypracowują wnioski, przez co łatwiej je później wdrażają. Unikamy dzięki temu sytuacji, w której grupa może odczuwać, że wnioski są niejako narzucone z zewnątrz. Stanowi to także kluczowy warunek skutecznego wprowadzenia każdej zmiany organizacyjnej. Od osoby wspomagającej dyskusja zogniskowana wymaga wielu umiejętności dodatkowych, trenerskich, wynikających z konieczności panowania nad grupą, zarządzania czasem, zwracania uwagi na zakres omawianych treści, profesjonalnej wiedzy z omawianego zakresu, umiejętności zadawania pytań, angażowania uczestników. W tym rodzaju dyskusji **należy przede wszystkim czuwać nad płynnym przechodzeniem na kolejne jej poziomy²:**

- **Poziom 1. Obiektywny** – polega na zbieraniu informacji na rozpatrywany temat wynikających z odpowiedzi na pytania odnoszące się do przeszłości.
- **Poziom 2. Emocjonalny** – polega na odwołaniu się do refleksji nad emocjami towarzyszącymi wydarzeniu na podstawie odpowiedzi na pytania odnoszące się do przeszłości.
- **Poziom 3. Interpretacji** – mając bazę faktów i zdając sobie sprawę z emocji im towarzyszących, można rozważać ewentualne rozwiązania przez zadawanie pytań odnoszących się do teraźniejszości.
- **Poziom 4. Decyzji** – to etap deklaracji działań, które zostaną podjęte w związku z wypracowanymi rozwiązaniami. To moment wyciągnięcia wniosków i wdrożenia precyzyjnych dyrektyw zmian w zachowaniach na przyszłość przez udzielanie odpowiedzi na pytania odnoszące się do przyszłości.

Podczas drugiego spotkania diagnostycznego rada pedagogiczna pracowała z dużym zaangażowaniem nad rozwiązaniem problemu wyłonięnego podczas dyskusji zogniskowanej. Dotyczył on konieczności „wzmocnienia kompetencji uczniów w zakresie TIK w celu przygotowania ich do uczenia się przez całe życie”.

Grono pedagogiczne zwróciło przy tym uwagę na ogromny postęp technologiczny towarzyszący współczesnemu człowiekowi oraz fakt, że uczniowie w sposób naturalny korzystają z nowych technologii. Nauczyciele powinni w związku z tym dostosować metody i formy pracy do otaczających nas realiów, aby szkoła była dla uczniów miejscem kojarzącym się z nowoczesnością i postępem.

Analiza

Na etapie analizy zastosowałam lubianą przeze mnie metodę 5Q. Stanowi ona dla grupy szkoleniowej swoiste zaproszenie do podróży – od stanu obecnego do stanu pożądanego; pomaga odkryć nowe działania, które ułatwiają osiągnięcie celu. Najbardziej wartościowy w tej metodzie jest dwójaki wpływ na proces refleksji nad problemem – z jednej strony dzięki

² https://www.doskonaleniewsieci.pl/Upload/Artykuly/SORE%20-%20Wsparcie/sore_m3.pdf

pięciu kluczowym pytaniom porządkujemy proces analizy, z drugiej strony otwarty charakter pytań prowokuje do tworzenia kreatywnych rozwiązań³.

Dzięki metodzie 5Q można uświadomić sobie m.in. to, że rozwój oznacza nie tylko nowe aktywności, ale również świadomą rezygnację z określonych zachowań. Metoda ta pomogła doprecyzować szczegóły planu działania. Wśród istotnych elementów związanych z podniesieniem jakości pracy szkoły pod kątem rozwijania kompetencji kluczowych u uczniów nauczyciele wyodrębnili następujące potrzeby:

- uzupełnienie wiedzy z zakresu nowoczesnych technologii i funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego;
- systematyzowanie działań edukacyjnych związanych z efektywnym wdrażaniem w pracy z uczniami form aktywności służących kształtowaniu kompetencji kluczowych;
- wzmocnienie samooceny nauczycieli przez skuteczne planowanie rozwoju osobistego i zawodowego – adekwatnego do wymagań szkoły kształcącej nowocześnie;
- poszerzenie kompetencji w zakresie pracy zespołowej i dzielenia się doświadczeniem;
- nieustanne aktualizowanie wiedzy z zakresu nowatorskich metod i form pracy z uczniem oraz tworzenia właściwych relacji interpersonalnych;
- wzbogacenie zasobów szkoły o nowoczesne pomoce dydaktyczne (m.in. tablety, laptopy dla uczniów, tablice interaktywne), uczenie z aktywnym wykorzystaniem zasobów internetu;
- unowocześnienie pracowni informatycznej, przyrodniczej, językowej i polonistycznej;
- włączenie do codziennej działalności dydaktyczno-wychowawczej form pracy rozwijających kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość oraz praktyczne umiejętności uczniów (programowanie, projekty);
- tworzenie sytuacji edukacyjnych wykorzystujących społeczność i zasoby lokalne jako środowisko uczenia się (zielone szkoły, wycieczki, wolontariat);
- znajomość prawa w zakresie bezpieczeństwa informacji ;
- kształtowanie efektywnych sposobów współpracy z rodzicami i uświadomienie im potrzeby kształtowania kompetencji uczniów w zakresie TIK.

Plan działania

- Efekty pracy rady pedagogicznej zostały ujęte przeze mnie w planie wspomagania, który stał się jednocześnie częścią planu nadzoru pedagogicznego oraz elementem planu pracy każdego nauczyciela.
- Zaplanowaliśmy następujące szkolenia dla nauczycieli: „Jak neurodydaktyka pomaga wdrażać kompetencje kluczowe?” oraz „Kompetencje TIK w pracy nauczyciela”.

³ https://www.doskonaleniewsieci.pl/Upload/Artykuly/SORE%20-%20Wsparcie/sore_m3.pdf [online, data dostępu: 20.04.2018].

- Zaplanowaliśmy prelekcje dla rodziców: „Kształtowanie kompetencji kluczowych u uczniów – współpraca szkoły i rodziców”, „Moje dziecko doskonali kompetencje kluczowe w zakresie TIK”, „Bezpieczna cyberprzestrzeń”.
- Wymyśliliśmy ogólnoszkolny projekt: „Jaki zawód będą wykonywać Twoi uczniowie w przyszłości – czy wiesz, czego już dziś powinni się uczyć?”.
- Postanowiliśmy śledzić media, by wziąć udział w ogólnopolskim projekcie podejmującym tematykę TIK.
- Postanowiliśmy zgłosić szkołę do konkursu GIODO na temat ochrony danych osobowych.
- W pracy nauczyciela skupiliśmy się na konieczności wdrażania metod pracy z wykorzystaniem TIK. Za rozsądne minimum uznaliśmy wdrożenie przez nauczyciela w pracy z uczniem co najmniej jednego narzędzia z zakresu TIK w ciągu roku.
- Stwierdziliśmy, że należy celowo i systematycznie korzystać z e-podręczników.
- Postanowiliśmy stworzyć repozytorium dobrych praktyk z materiałami z zakresu TIK.

Realizacja

- Plan działania staraliśmy się wdrażać z zastosowaniem cyklu uczenia się według Kolba: „doświadczenie – refleksja – generalizowanie – stosowanie”. Działania monitorowaliśmy podczas spotkań rady pedagogicznej oraz bieżącej obserwacji i rozmów.
- W trakcie pracy nad realizacją wspomaganie udało nam się zgłosić do projektu „Cyfrowobezpieczeni”, w ramach którego zewnętrzny edukator przeprowadził zajęcia dla uczniów z zakresu bezpieczeństwa cyfrowego.
- Zrealizowaliśmy zaplanowane szkolenia i prelekcje.
- Nauczyciele prawie wszystkich przedmiotów nauczania wybrali narzędzia TIK, które doskonalili w trakcie roku szkolnego. Humanistki polubiły [Storybird](#) i [Make Beliefs Comix](#), nauczyciele przedmiotów ścisłych – [LearningApps](#), a informatycy [Logomocje](#) i [Scratch](#).
- Intensywniej korzystaliśmy też z tablicy interaktywnej. Uczniowie przygotowywali prezentacje multimedialne, np. „Słynni detektywi w literaturze i filmie”, by podsumować materiał i poszerzyć wiedzę. Często korzystali w tym celu z zasobów internetu, by uczyć się pod okiem specjalisty, jak mądrze pozyskiwać, selekcjonować i wzbogacać informacje. Na lekcjach historii były to także prezentacje przygotowane przez nauczyciela, doskonale wpisujące się w obrazowe przedstawianie minionych wydarzeń, np. „A to Polska właśnie” – prezentacja multimedialna wykorzystana na uroczystości patriotycznej; „Imperium Rzymskie”, „Starożytny Wschód”, „Kształtowanie się granic II RP”, „Działania wojenne w czasie II wojny światowej”, „Mniejszości narodowe i etniczne w RP – przygotowanie prezentacji”, „Konstytucja RP”, „Źródła historyczne”.
- Jako szkoła staliśmy się widzami ogólnopolskiego iTeatru.

- Z pewnością nasze pracownice informatyczne nie są „zamknięte na klucz, bo sprzęt może ulec zniszczeniu”. Uczniowie – za zgodą nauczyciela – na zajęciach mogą użyć także własnych urządzeń mobilnych, by zweryfikować wiedzę, sprawdzić coś, np. w słowniku języka polskiego online, sfotografować fragment tekstu, by sprawniej z nim pracować.

Efekty

Na zakończenie procesu wspomagania wspólnie oceniliśmy rezultaty. Wskazaliśmy to, z czego jesteśmy szczególnie dumni, oraz uczciwie przyznaliśmy, że nie wszystko do końca udało się zrealizować zgodnie z założeniami.

Nasze sukcesy:

- Udział w projekcie „Cyfrowobezpieczni”, który pozwolił na syntetyczne zebranie wiadomości z zakresu bezpieczeństwa cyfrowego.
- Owocne spotkania z uczniami, rodzicami i nauczycielami.
- Pracę na platformie Storybird, którą bardzo polubili uczniowie klas IV–VI. Pozwoliła ona w praktyczny i bliski im sposób rozwijać twórcze pisanie, odkrywać talenty i pasje pisarskie. Stała się dla nich naturalnym elementem szkolnej rzeczywistości. Korzystając z tego narzędzia, uczniowie umieją tworzyć wszystkie przewidziane w programie rodzaje tekstów. Dodatkowym atutem jest możliwość dostępu do pracy z dowolnego urządzenia w dowolnym czasie. Użytkowanie Storybird jest szansą na pracę zarówno z uczniem zdolnym, jak i z przejawiającym trudności, wynikające np. z dysgrafii, dysortografii lub braku wiary we własne możliwości. Podczas pracy na lekcji nauczyciel ma pewność, że dziecko korzystające z aplikacji pisze samodzielnie i nie sięga po gotowe teksty. Ważna jest także możliwość dodawania komentarzy do opublikowanych wypracowań – mają one dla dzieci ogromną wartość, gdyż nauczyciele dbają o to, by były one zgodne z zasadami udzielania pozytywnej informacji zwrotnej. Aplikacja ma rozbudowany zestaw wartościowych ilustracji, którymi użytkownik może wzbogacać każdy tekst, co zachęca do kreatywności i pozwala dzieciom wierzyć, że mogą być twórcami.
- Korzystanie z e-podręczników stało się naturalnym elementem pracy z uczniami na lekcjach języka polskiego, historii i przyrody. Umiejętność pracy na tej platformie uczy uczniów samodzielności i zachęca do zdobywania wiedzy. Jest też doskonałym sposobem na monitorowanie realizacji podstawy programowej, ponieważ można ją wykorzystywać także w sytuacjach, gdy realizujemy zastępstwa za nieobecnego nauczyciela.

Słabsze strony pracy z TIK :

- Nieudana próba zgłoszenia szkoły do konkursu GİODO.

- Słabsze kompetencje niektórych nauczycieli – nie wszyscy w jednakowym tempie podejmują pracę z nowoczesnymi technologiami, najczęściej ze względu na brak znajomości obsługi sprzętu.

W kontekście przeprowadzonego wspomagania wszyscy nauczyciele zwrócili uwagę na sedno sprawy, czyli konieczność zrozumienia, że TIK należy stosować nie po to, by sięgnąć po jakąkolwiek technologię, lecz po to, by służyło to rozwojowi ucznia i doskonaleniu niezbędnych mu kompetencji, takich jak: kreatywność, przedsiębiorczość, otwartość na nowe trendy, umiejętność celowego wykorzystywania wirtualnego środowiska do uczenia się.

Sformułowaliśmy **wnioski i rekomendacje** do pracy na kolejny rok szkolny, zgodnie z którymi postanowiliśmy:

- doskonalić celowe wykorzystanie przez nauczycieli TIK w pracy dydaktyczno-wychowawczej i organizacyjnej szkoły przez uwzględnianie kolejnych aplikacji w swoich zasobach metodycznych;
- wprowadzić dziennik elektroniczny w kolejnym roku szkolnym;
- doskonalić strategie skutecznego uczenia się przez wyjaśnianie uczniom celów uczenia się oraz wskazywanie kryteriów sukcesu;
- położyć nacisk na takie organizowanie procesów dydaktycznych, by uczniowie wzajemnie korzystali ze swojej wiedzy i umiejętności, np. przez pracę metodą projektu, doskonalenie pracy zespołowej z uwzględnieniem nowych technologii (lekcje odwrócone);
- „otwierać uczniów na świat” przez zachęcanie do udziału w ogólnopolskich projektach edukacyjnych – podejmować działania innowacyjne służące rozwijaniu kompetencji kluczowych;
- odbyć szkolenie z eTwinningu i wykorzystać jego elementy w pracy szkoły;
- rozwijać w dzieciach na poziomie edukacji przedszkolnej postawy badawcze przez organizację zajęć metodami o charakterze innowacyjnym, aktywnym.

Dlaczego stosować z głową?

Odrzuć to, czego jest za dużo, i nieś tylko tyle, ile możesz udźwignąć.

Wykorzystanie TIK w pracy z uczniem musi być mądre, czyli odpowiednie do potrzeb i skutecznie wdrożone. Jako że pracujemy w niedużej wiejskiej szkole liczącej około 100 uczniów, gdzie nie ma rozbudowanej struktury informatycznej, założyliśmy, że nie możemy popadać w skrajności w podejmowanych działaniach, m.in. ze względu na ograniczone zasoby materialne i organizacyjne. Naszym decyzjom i działaniom towarzyszył zatem stale zdrowy rozsądek. Nie chcieliśmy za wszelką cenę być w pogoni za innymi, dlatego zadaliśmy sobie fundamentalne pytania: na co położyć nacisk, co uznać za konieczne, a co odrzucić bez względu na panujące trendy?

- Postanowiliśmy efektywnie wykorzystać wyposażenie szkoły – korzystanie z e-podręczników ułatwia fakt, że mamy dwie pracownie informatyczne.
- Połączyliśmy nasze zainteresowanie neurodydaktyką z kompetencjami kluczowymi w zakresie TIK przez uczenie świadomego korzystania z zasobów internetowych: rozpoznawania informacji wiarygodnych, dostrzegania manipulacji.
- Dbaliśmy o to, by uczniowie mieli do wyboru różnorodne propozycje zajęć z wykorzystaniem technologii informacyjnych, aby nie odczuwali znużenia nadmiarem bodźców. Łączyliśmy korzystanie z Windows oraz MAC w celu przygotowywania prezentacji, plakatów, zaproszeń itp.
- Podejmując nasze działania, kierowaliśmy się zasadą, iż lepiej zrobić mniejszy krok i ruszyć w drogę, niż pozostać w miejscu i narzekać, „że inni mają lepszy ekwipunek”.

Dlaczego warto?

Nie możemy zmienić przeszłości, ale możemy zmienić przyszłość.

Billy Graham

Nowoczesne technologie są częścią świata naszych uczniów. Możemy dyskutować nad tym, czy jest to dobre, czy złe, ale nie zmienimy tego stanu rzeczy. Teraźniejszość tak właśnie wygląda. Możemy pozostawić sprawę korzystania z nich tylko uczniom, twierdząc, że szkoła nie jest miejscem na korzystanie z internetu, telefonu i innych mediów. Ale czy taka postawa dobrze przygotowuje młodych ludzi do życia w świecie zdominowanym przez TIK? Z pewnością warto, by kadra pedagogiczna świadomie planowała pracę dydaktyczną i wychowawczą, włączając do swoich działań metodykę pracy z zastosowaniem TIK.

Uczestnicząc w procesowym wspomaganie z tego zakresu, zauważyliśmy, że misją nauczyciela jest symboliczne podanie ręki młodemu człowiekowi, często zagubionemu w chaosie informacyjnym, w nadmiarze informacji i możliwości, których ogrom może doprowadzić do pełnego niedostrzegania ich wartości edukacyjnych. Dlatego warto zmieniać myślenie dzieci już dzisiaj – po to, by zmieniała się ich przyszłość, by stały się one świadomymi, krytycznymi, twórczymi uczestnikami i kreatorami swojego życia oraz szeroko rozumianych struktur i środowisk społecznych.

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00, fax 22 345 37 70
e-mail: sekretariat@ore.edu.pl

www.ore.edu.pl

